

Besluit op verzoek intrekking natuurvergunning

Datum

18 augustus 2026

Zaaknummer

2024-007999

Onderwerp

Wet natuurbescherming –
intrekkingsverzoek Wnb-vergunning

Inlichtingen bij

Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad

1 van 16

Utopie advocaten

T.a.v. [REDACTED]

Postbus 87

2501 CB DEN HAAG

Locatie

Haspel 121 te Ermelo

Geachte heer, mevrouw,

Op 6 juni 2024 ontvingen wij uw verzoek om de natuurvergunning voor de locatie Haspel 121 te Ermelo in te trekken. U hebt dit verzoek ingediend namens uw cliënten, de Coöperatie Mobilisation for the Environment U.A., de Stichting Mobilisation for the Environment en de Stichting Animal Rights. Het gaat om de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 van 8 augustus 2013 met zaaknummer 2013-006930. Wij hebben besloten dit verzoek tot intrekking te weigeren. Dat betekent dat de hiervoor genoemde natuurvergunning blijft gelden en de exploitant van de inrichting op de locatie Haspel 121 te Ermelo deze mag blijven gebruiken. Hierna geven wij aan hoe wij tot dit besluit zijn gekomen.

1 Procedure

Op uw verzoek is de uitgebreide voorbereidingsprocedure, zoals neergelegd in afdeling 3.4. Algemene Wet bestuursrecht (hierna: Awb), van toepassing.

1.1 Omgevingswet

U heeft verzocht om intrekking van de natuurvergunning die is verleend op grond van de Wet natuurbescherming. Deze vergunning is vanaf 1 januari 2024 van rechtswege een omgevingsvergunning op grond van artikel 5.1 lid 1 aanhef en onder e van de Omgevingswet (hierna: Ow) voor een Natura 2000-activiteit.

1.2 Uw verzoek in het kort

U verzoekt om de vergunning, die is verleend voor het huisvesten van 11.786 dieren, in te trekken. U geeft aan dat van de vergunning al aanzienlijke tijd geen gebruik meer wordt gemaakt en wilt,

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

Datum
18 augustus 2026

Zaaknummer
2024-007999

Blad
2 van 16

gezien de invloed die de activiteiten zouden hebben op de omliggende Natura 2000-gebieden, voorkomen dat het bedrijf de bedrijfsvoering gaat herstarten.

Wij hebben uw verzoek beoordeeld aan de hand van artikel 8.103, lid 1, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) in samenhang met artikel 5.40, lid 2, aanhef en onder a en b, Ow.

1.3 Juridisch kader

Uw verzoek gaat over de toepassing van artikel 8.103, lid 1, Bkl in samenhang met artikel 5.40, lid 2, aanhef en onder a, Ow. Dit artikellid gaat over de verplichting tot het intrekken van een natuurvergunning indien dit nodig is ter uitvoering van artikel 6, tweede lid van de Habitatrichtlijn. De vraag is dus wanneer er uitvoering moet worden gegeven aan dit artikel uit de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat wij passende maatregelen moeten nemen om ervoor te zorgen dat er geen verslechtering optreedt in Natura 2000-gebieden die verband houdt met gebeurtenissen, activiteiten of processen die te voorzien zijn. Deze passende maatregelen zijn van toepassing op alle soorten en habitats waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen en moeten waar nodig ook buiten de gebieden worden uitgevoerd. Wij hebben beoordelingsruimte bij de keuze van de te treffen passende maatregelen. Als wij niet overgaan tot het intrekken van een natuurvergunning, maar kiezen voor andere passende maatregelen, dan moeten wij inzichtelijk maken welke andere passende maatregelen wij nemen. We gaan hieronder verder op in.

Daarnaast beroept u zich op artikel 5.40 lid 1 sub b Ow, artikel 8.97 lid 1 Bkl. Een reactie hierop vindt u in paragraaf **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..**

2 Beoordeling van uw verzoek

In uw verzoek merkt u op dat het vergunde project aan de locatie Haspel 121 te Ermelo voor stikstofdepositie zorgt in het Natura 2000-gebiedende Veluwe.

Wij stellen voorop dat in de Veluwe en andere Natura 2000-gebieden stikstofgevoelige habitattypen voorkomen waarvoor de kritische depositiewaarden worden overschreden. In dit besluit motiveren wij waarom wij van mening zijn dat met andere passende maatregelen wordt voldaan aan de verplichtingen uit artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn.

2.1 Het beoordelingscriterium uit de Logtsebaan-uitspraak

Voor de motivering van de keuze voor andere maatregelen dan intrekken of wijziging van de natuurvergunning is blijkens de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: 'de Afdeling') nodig dat wij inzichtelijk maken met welke andere maatregelen uitvoering wordt gegeven of zal worden gegeven aan de noodzakelijke reductie van stikstofdepositie binnen een afzienbare termijn. Daarbij hoeft niet concreet aangegeven te worden welke maatregel tot dezelfde reductie van stikstofdepositie leidt als de intrekking of wijziging van een natuurvergunning.

De vraag wat de noodzakelijke daling van stikstofdepositie is die binnen een afzienbare termijn moet worden bereikt, is in de Logtsebaan-uitspraak van de Afdeling niet beantwoord. Uiteraard bevinden zich – idealiter – geen enkele stikstofgevoelige natuurwaarden in Natura 2000-gebieden boven de KDW. Dat is gelet op de overbelaste staat van veel stikstofgevoelige natuurwaarden in Natura 2000-gebieden echter niet iets dat op korte termijn kan worden bereikt.

Het doel uit onze Uitvoeringsagenda Gelderse Maatregelen Stikstof (GMS)¹ is om in 2025 tot een reductie van 25% van de emissies van de Gelderse stikstofbronnen te komen. De definitieve realisatie hiervan wordt momenteel via de reguliere monitoringscyclus van het Gelders Datahuis en het RIVM modelmatig en feitelijk in kaart gebracht. Onverminderd de uitkomsten daarvan, blijft de provincie Gelderland sturen op de wettelijke resultaatsverplichtingen voor de langere termijn, waarbij landelijk in 2030 ten minste 50% en in 2035 ten minste 74% van de stikstofgevoelige hectares onder de kritische depositiewaarde (KDW) gebracht moet zijn.

2.2 Staat van de natuur

Het vergunde project aan de locatie Haspel 121 te Ermelo zorgt voor stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied de Veluwe.

Zoals gesteld merken wij op dat het klopt dat op de Veluwe stikstofgevoelige habitats aanwezig zijn waarvan de kritische depositiewaarden (hierna: KDW's) worden overschreden. Daarbij is van belang dat het enkele feit dat de KDW wordt overschreden niet hoeft te betekenen dat sprake is van een dreigende verslechtering of significante verstoring van natuurwaarden. De mate en duur van de overschrijding zijn wel belangrijke indicatoren bij de beoordeling of maatregelen nodig zijn om verslechtering van stikstofgevoelige natuurwaarden te voorkomen. Als in een gebied sprake is van een autonome trend op basis van staand beleid wat binnen afzienbare tijd leidt tot daling, dan zijn passende maatregelen minder snel bepalend voor het voorkomen van verslechtering dan in een gebied waar deze autonome dalende trend niet gaande is. Ten aanzien van de Natura 2000-gebieden waar het vergunde project effect op heeft, werken wij dat hieronder verder uit.

2.2.1 Natuurdoelanalyses

In de Natuurdoelanalyses (NDA's) staan eendoordelen voor elk habitatype. Deze eendoordelen geven aan of de instandhoudingsdoelen voor elk habitatype worden gehaald met de uitvoering van de vastgestelde maatregelen uit het beheerplan en de voorziene daling van de stikstofuitstoot tot 2030. De Ecologische Autoriteit (EA) heeft de NDA's beoordeeld en is voor een aantal habitatypes tot een minder gunstig oordeel gekomen. In onze beleidsregels gaan wij uit van de oordelen van de EA.

¹ U reeds bekend en raadpleegbaar via de website van de Provincie Gelderland of via de volgende url:
[https://gelderland.stateninformatie.nl/document/10403266/3/PD - Bijlage_1_Uitvoeringsagenda_GMS_2021-2025_%28PS2021-555%29](https:// gelderland.stateninformatie.nl/document/10403266/3/PD - Bijlage_1_Uitvoeringsagenda_GMS_2021-2025_%28PS2021-555%29)

Datum
18 augustus 2026

Zaaknummer
2024-007999

Blad
4 van 16

De volgende eindoordelen zijn mogelijk:

- “Ja”: Verslechtering van habitats is niet aan de orde, instandhoudingsdoelstellingen zijn binnen bereik en kunnen op termijn worden behaald.
- “Ja, mits”: Het vastgestelde pakket maatregelen voorkomt verslechtering van stikstofgevoelige habitats, behoud is gewaarborgd, maar aanvullende maatregelen zijn nodig voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen op lange termijn.
- “Nee, tenzij”: Verslechtering valt met het vastgestelde pakket maatregelen niet met zekerheid uit te sluiten. Er zijn aanvullende bron- en natuurherstelmaatregelen nodig om verslechtering te stoppen en eventuele uitbreiding en/of verbetering te kunnen realiseren. Instandhoudingsdoelstellingen zijn niet binnen bereik.

De natuurdoelanalyse voor de Veluwe leidt tot de onderstaande conclusies. Waar de conclusies van de EA² afwijken van de conclusies in de natuurdoelanalyse hebben wij de conclusie van de Ecologische Autoriteit overgenomen.

Tabel 1. Oordelen EA over habitattypen op de Veluwe

code	habitattype	Oordeel EA
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	Nee, tenzij
H2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	Ja, mits
H2330	Zandverstuivingen	Nee, tenzij
H3130	Zwakgebufferde vennen	Nee, tenzij
H3160	Zure vennen	Nee, tenzij
H4010A	Vochtige heiden	Ja, mits
H4030	Droge heiden	Nee, tenzij
H5130	Jeneverbesstruwelen	Ja, mits
H6230dka	Heischrale graslanden, droog kalkarm	Nee, tenzij
H6230vka	Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	Nee, tenzij
H6410	Blauwgraslanden	Nee, tenzij
H7110B	Heideveentjes	Nee, tenzij
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	Ja, mits
H9120	Eiken-Beukenbossen met hult	Nee, tenzij
H9190	Oude eikenbossen	Nee, tenzij
H91Do	Hoogveenbossen	Nee, tenzij
H91EoC	Beekbegeleidende bossen	Nee, tenzij
L4030	Droge heiden	Nee, tenzij
Lg13	Bos van arme zandgronden	Nee, tenzij

² Advies over de Natuurdoelanalyse Veluwe, provincie Gelderland, 25 april 2024

Datum
18 augustus 2026

Zaaknummer
2024-007999

Blad
5 van 16

Lg14	Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden	Nee, tenzij
Lg09	Droog struisgrasland	Nee, tenzij

Conclusie 'ja' en 'ja-mits'

Gelet op het voorgaande geldt dat voldoende andere maatregelen worden getroffen om de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen met een 'ja' of 'ja-mits' eindoordeel niet in gevaar te brengen en verslechtering te voorkomen. Voor deze habitattypen en -soorten is intrekking van de voorliggende vergunning daarom niet noodzakelijk.

Conclusie 'nee-tenzij'

Ten aanzien van de habitattypen en -soorten met een 'nee-tenzij' eindoordeel valt verslechtering niet uit te sluiten en zijn passende maatregelen nodig om verslechtering van natuurwaarden te voorkomen. In dit besluit lichten wij verder toe dat wij niet kiezen voor het intrekken van deze natuurvergunning, maar kiezen voor andere passende maatregelen om invulling te geven aan artikel 6, tweede lid van de Habitatrichtlijn. Dat betekent niet dat het door u onderstreepte belang van de natuur en de door u gesignaleerde problematiek niet onze aandacht heeft. Het tegendeel is waar. Wij werken op dit moment aan het plan-/programmamatig (én gericht op uitvoering) oplossen van dit zeer ingewikkelde maatschappelijke probleem. Echter, de intrekking van deze vergunning is hier (als passende maatregel) op dit moment niet voor in beeld.

2.3 De pakketten aan maatregelen

2.3.1 Versnellingsaanpak stikstof

De beleidsregels zijn onderdeel van de Gelderse programma aanpak 'Versnellingsaanpak stikstof' (hierna: VAS). De VAS is in december 2024 aangekondigd en bestaat uit verschillende onderdelen met onder andere als doel de natuur sterker te maken en wonen en werken vlot te trekken door stikstof te reduceren.

Momenteel zijn er vanuit de VAS verschillende sporen opgepakt:

- Het strokenbeleid: 60-70% reductie van stikstofemissies t.o.v. 2018 in 500 meter stroken rondom de Veluwe, Landgoederen Brummen, Willinks Weust en Bekendelle. In oktober 2026 zullen de maatregelen worden vastgesteld. Tot die tijd geldt het voorbereidingsbesluit, waarin een verbod op alle nieuwe en wijzigingen van stikstof emitterende activiteiten binnen deze gebieden is vastgelegd.
- Beleidsregels salderen: het wegnemen van ruimte die niet structureel in gebruik is of genomen kan worden en verplichting van 35% reductie voor nieuwe ontwikkelingen met effecten op Natura 2000-gebieden waar verslechtering niet kan worden uitgesloten. Dit is dus het beleid over het afromen van de omvang van de referentiesituatie in relatie tot projecten. Omgekeerd geldt dus dat in deze gevallen 65% of minder van de depositie van de referentiesituatie niet wordt gebruikt als instandhoudings- of passende maatregel.

- Bronmaatregelen: Voor de provincie Gelderland geldt dat op grond van wettelijke doelen en vereisten Gelderse agrarische bedrijven gemiddeld 42% ten opzichte van 2018 van de stikstofemissie moet reduceren. Voor bronnen uit de sector industrie geldt een reductiedoel van 38% emissiereductie in 2030 ten opzichte van 2019. Voor mobiliteit en wonen geldt een 25% reductie in 2030 ten opzichte van 2019. Naast het strokenbeleid en de Gebiedsgerichte Aanpak Veluwe zal een combinatie van kortetermijnmaatregelen en een ontwikkelaanpak worden uitgewerkt om de uitstoot van stikstof bij de bron te verminderen.

2.3.2 Andere maatregelen

In zowel de Contourennota³, het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (PSN)⁴ als in de Uitvoeringsagenda GMS is inzichtelijk gemaakt binnen welk tijdpad de maatregelen worden uitgevoerd, alsmede wat het effect van de maatregelen is. De periode tussen 2021 en nu kenmerkt zich als de aanlooptijd van het bovengenoemde maatregelenpakket: er zijn veel maatregelen uitgewerkt en klaargezet om ook daadwerkelijk resultaat te behalen. Hoewel de opstartfase van de omvangrijke maatregelenpakketten complexiteitsfactoren kende, zijn de belangrijkste regelingen (zoals de LBV+ en MGO) inmiddels gesloten en in de uitvoeringsfase aanbeland. De feitelijke effecten hiervan worden conform de systematiek de komende jaren zichtbaar. Aangezien de meeste van deze maatregelen nu wel openstaan en in uitvoering zijn, verwachten wij binnen één à twee jaar de eerste resultaten op weg naar het bereiken van de totale reductiedoelstelling in 2035. Met de reeds verstrekte rijks gelden geven wij voortgang aan de onderstaande reeds ingezette maatregelen⁵:

- Vrijwillige aankoop agrarische bedrijven (regelingen omschakeling, gedeeltelijke beëindiging en verplaatsing);
- Stimulering innovatie en modernisering brongerichte maatregelen stalemissies;
- Regeling managementmaatregelen melkveehouders Veluwe;
- Vergroten en vergoeden landschapselementen agrarisch gebied⁶;
- Drukfactoren aanpak anders dan stikstof buiten N2000⁷.

2.3.3 Natuurherstelmaatregelen

Naast de hiervoor genoemde maatregelen, die gericht zijn op de noodzakelijke reductie van stikstof op de afzienbare termijn, worden er op dit moment ook Natura 2000-herstelmaatregelen getroffen. In de beheerplannen van alle Natura 2000-gebieden is beschreven welke maatregelen het gebied nodig heeft om de instandhoudingsdoelen die zijn opgenomen in het aanwijzingsbesluit van het

³ Raadpleegbaar via de website van de Rijksoverheid:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/16/contourennota-programma-stikstofreductie-en-natuurverbetering>

⁴ Raadpleegbaar via de website van de Rijksoverheid:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/12/19/programma-stikstofreductie-en-natuurverbetering-en-nota-van-antwoord>

⁵ Uitvoeringsagenda GMS 2021-2024 (zie onder voetnoot 1)

⁶ Dit leidt tot vermindering van oppervlakte van landbouwgrond met hoge mestgiften.

⁷ Deze maatregelen leiden zelf niet tot reductie van atmosferische stikstofdepositie. Wel kunnen bepaalde (delen van) gebieden door systeemherstel minder gevoelig worden voor stikstof. Deze maatregelen kunnen wel bijdragen aan vermindering van andere stikstofbronnen, zoals met meststoffen belast grond- en oppervlaktewater, mineralisatie van veen en interne eutrofiering.

gebied, te behalen. In de beheerplannen, wordt overigens ook de link gelegd met bredere (natuur)ontwikkelingen.

Voor de Natura 2000-gebieden buiten de provincie Gelderland werken de daarvoor bevoegde provincies zelf aan natuurherstelmaatregelen. Voor de Veluwe zijn bijvoorbeeld, ten behoeve van stikstofgevoelige natuurwaarden, de volgende natuurherstelmaatregelen reeds getroffen en/of in uitvoering:

- Grootschalig bosherstel in historische boscomplexen, herstel en uitbreiding van de eikenstrubbenboscomplexen, herstel van hardhoutooibossen en revitaliseringsmaatregelen;
- Beperken zwijnendruk in oude eikenbossen en regionaal verlagen van de omvang van wilde hoefdierpopulaties;
- Inrichting en omvorming natuur zoals de maatregelpakketten voor duurzame heide, voor stuifzandlandschap, voor herstel van vochtige en natte heidelandschappen, voor jeneverbesstruweel en de aanleg van tijdelijke heideakker;
- Extensivering en aankoppelen van landbouwgrond;
- Opstellen en uitvoeren plannen voor het herstel en behoud van kwetsbare vennen;
- Optimaliseren hydrologisch systeem, tegengaan van verdroging en verbeteren waterkwaliteit ten behoeve van vennen, venen en beken;
- Opheffen versnippering door onder ander de aanleg verbindingen tussen heidegebieden;
- Diverse aanvullend beheermaatregelen zoals exotenbestrijding (Amerikaanse eik, vogelkers, robinia), extra chopperen, inzet van gescheperde begrazing en opslag verwijderen op heide en stuifzand;
- Aanpassen van padenstructuur en gericht beperken van de openstelling van sommige deelgebieden, om verstoring door recreanten te verminderen;
- Maatregelen specifiek gericht op het versterken van leefgebied en soorten;
- Stellen randvoorwaarden aan beheer.

2.4 Nadere toelichting passende maatregelen

In navolging van de Logtsebaan-uitspraak is in diverse uitspraken (waaronder in de uitspraak ECLI:RBGEL:2024:2061 in rechtsoverweging 11) nadere inkleuring gegeven aan de mate waarin wij concreet moeten zijn. Welke andere maatregelen zijn of zullen worden getroffen, binnen welk tijdpad worden de maatregelen uitgevoerd en wanneer wordt verwacht dat deze effectief zijn. In het onderstaande gaan wij verder in op een aantal concrete passende maatregelen.

2.4.1 LBV (plus)- en MGO-regeling

De Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) is een subsidieregeling voor veehouders die willen stoppen met hun bedrijf of met een locatie van hun bedrijf. Het doel van de regeling is om de stikstofuitstoot vanuit de veehouderij te verlagen, zodat natuur die daarvoor gevoelig is, kan herstellen. MGO-1 staat voor Maatregel Gerichte Opkoop, eerder MGA-I genoemd. Deze regeling is gericht op de vrijwillige opkoop van piekbelastende veehouderijbedrijven zodat dit

bijdraagt aan de verlaging van de depositie van ammoniak op stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden. Deze maatregel is gericht op selectieve opkoop van veehouderijbedrijven die een hoge stikstofdepositie veroorzaken op één of meerdere natuurgebieden in de nabijheid van het bedrijf, de zogenoemde piekbelasters.

In de uitspraak van de rechtbank Gelderland van 11 april 2024 in rechtsoverweging 11.1 (ECLI:RBGEL:2024:2061) zet het rechtscollege uiteen op welke wijze we de verwijzing naar de LBV-(plus) regeling kunnen concretiseren. Dit hebben wij gedaan in de bijlage bij dit besluit, waarbij wij de effecten uiteen hebben gezet van de LBV(plus)- en MGO-regelingen.

Daarbij zijn wij uitgegaan van 208 LBV+ bedrijven en 6 MGO bedrijven die zich tot op heden hebben aangemeld, waarvan de aanvraag is goedgekeurd en een intrekkingverzoek bij de provincie Gelderland is ingediend. Deze bedrijven hebben een intrekkingverzoek ingediend bij de provincie en daarom kan met redelijke zekerheid gesteld worden dat zij hun bedrijfsvoering ook gaan beëindigen en de vergunningen worden ingetrokken. Inmiddels (na sluiting van de regeling op 21 december 2024) is duidelijk dat er 481 LBV(+)-aanvragen zijn gedaan door Gelderse bedrijven. Op basis van ervaringscijfers veronderstellen wij dat in totaal 272 bedrijven definitief gaan deelnemen aan de regeling en zullen overgaan tot een intrekking. Deze effecten zijn meegenomen voor de toekomstjaren 2025 en 2030.

Uit tabel 2 van de achtergrondrapportage blijkt dat de totale emissiereductie van al ingezet beleid is vele malen groter dan de vergunde situatie van Haspel 121. De emissie van de vergunde situatie is 2,57 ton NH₃/jaar. In 2035 is op basis van het al ingezette en het verwachte beleid een totale emissiereductie te verwachten van 4.655 ton NH₃/jaar. Dit komt neer op 2.200 keer de emissie van de vergunde situatie van Haspel 121.

Ook het effect van de in de bijlage meegenomen maatregelen op de depositievracht op Veluwe is vele malen groter dan de depositie veroorzaakt door Haspel. In tabel 2 staat per natuurgebied de depositievracht van Haspel in vergelijking met het effect van het al ingezette en het verwachte beleid in 2025 en in 2035.

Tabel 2. Depositievracht vs. effect van maatregelen op alle habitattypes per natuurgebied

Natuurgebied	Depositievracht Haspel 121 (mol NH ₃ /jr)	Effect maatregelen t/m 2025 (mol NH ₃ /jr)	Effect maatregelen t/m 2035 (mol NH ₃ /jr)
Veluwe	36.052	2.462.213,9	12.590.266

Overige/aankomende beëindigings- en verplaatsingsregelingen

Op 18 november 2024 is de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) kleinere sectoren opengesteld. De Lbv kleinere sectoren richt zich op een vijftal diercategorieën die niet

onder de LBV(+)-regeling vallen en waarvan de stikstofvracht op of boven een vastgestelde drempelwaarde uitkomt.

Verder is op 6 januari 2025 de Landelijke verplaatsingsregeling veehouderijen met piekbelasting (Lvvp) opengesteld. Deze regeling is bedoeld voor piekbelasters die hun veehouderij willen verplaatsen naar een locatie in Nederland (of een ander land in de Europese Unie), waarbij de bedrijfsactiviteiten op de nieuwe locatie in Nederland niet onder de aanpak piekbelasting vallen.

Per 6 oktober 2025 is daarnaast de MGB (Maatregel Gerichte Beëindiging) opengesteld. Dit is een vrijwillige beëindigingsregeling vanuit Provincie Gelderland. De regeling is bedoeld voor veehouderijen die in één van de Gelderse Natura 2000-gebieden of daaromheen liggen. Met deze regeling worden ondernemers met een veehouderij gestimuleerd om volledig of gedeeltelijk te stoppen met hun bedrijf. Hiermee wordt de neerslag van stikstof verminderd in en om Natura 2000-gebieden in Gelderland.

2.4.2 Regeling Circulaire Mestverwerking

Naast maatregelen die leiden tot een lagere emissie uit de stal, zijn er ook maatregelen nodig die leiden tot een lagere input van stikstof via het veevoer en een lagere emissie uit de opslag en aanwending van mest. Via pilots werkt de provincie aan kennisontwikkeling om op die manier de uitstoot van stikstof omlaag te brengen. Verder heeft provincie Gelderland in 2023 een subsidieregeling Circulaire mestverwerking opengesteld. Deze regeling stimuleert stalaanpassingen en het plaatsen van stikstofstrippers. Beide maatregelen zullen bijdragen aan minder depositie van stikstof op de natuur. In de ante evaluatie van deze regeling is berekend dat via deze openstelling een emissiereductie van 51.000 kg NH₃/jaar wordt bereikt. De emissiereductie door stikstofstrippers zal overigens niet zichtbaar zijn in de stalvergunningen.

Landelijke regelingen mestverwerking

Naast voornoemde regeling Circulaire Mestverwerking zijn er ook een aantal landelijke regelingen die hierop zien: de subsidieregeling Hoogwaardige mestverwerking (HMV) en de Subsidiemodules brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv). De HMV is bedoeld voor bedrijven die een hoogwaardige mestverwerkingsinstallatie laten bouwen, zoals een mestvervoerder of een mestverwerkend bedrijf. Door mest centraal te verwerken kan de landelijke uitstoot van ammoniak beperkt worden. De SBV richt zich op veehouderijen die middels maatregelen en aanpassing van stalssystemen hun stikstofuitstoot verminderen.

2.4.3 Kadernota Agrifood

Vanuit de Kadernota Agrifood wordt ingezet op de omschakeling naar een natuur inclusieve (kringloop) landbouw (NIL). Hierdoor vindt minder input van stikstof in de vorm van (kunst)mest plaats. Een lagere aanbreng van deze stikstofbronnen betekent dat er daardoor minder in het water of de natuur terecht komt. Door de bodem minder intensief te gebruiken draagt NIL bij aan stikstofreductie en aan de doelen voor natuur, landschap, water en bodem. Samen met boeren

kijken we gebiedsgericht naar mogelijkheden voor de ontwikkeling voor de vormen van NIL. Voor 10 gebiedsprocessen rondom de Veluwe, Rijntakken en Achterhoek zijn er momenteel voor 39 bedrijven bedrijfsplannen opgesteld voor de omschakeling naar NIL. Vanuit genoemde gebiedsprocessen worden momenteel aanvragen opgesteld om deze bedrijfsplannen uit te voeren. Er is geld voor de uitvoering beschikbaar via de GLB-regeling 'Samenwerking voor Integrale Gebiedsontwikkeling', die provincie Gelderland in november 2024 open heeft gesteld.

2.5 Monitoring

Wij monitoren de voortgang van de stikstofaanpak doorlopend. Op basis van deze monitoring beoordelen wij of de uitvoering van maatregelen volgens planning verloopt en of aanvullende maatregelen of bijsturing noodzakelijk zijn.

Uit de Voortgangsrapportage Gelderse Maatregelen Stikstof *We zijn onderweg* blijkt dat een groot aantal maatregelen inmiddels is voorbereid of in uitvoering is. De provincie heeft daarnaast vastgesteld dat de registratie van gerealiseerde stikstofreductie verder moet worden verbeterd. Dit heeft geleid tot een verdere intensivering van de Gelderse stikstofaanpak, zowel door het treffen van aanvullende maatregelen als door een betere monitoring en registratie van de behaalde resultaten. Wij gebruiken de monitoringsgegevens om de effectiviteit van de getroffen maatregelen te beoordelen en, indien nodig, het beleid en de inzet van beschikbare middelen bij te sturen.

2.6 Voldoen aan Logtsebaan-uitspraak

Naar ons oordeel wordt met de hiervoor beschreven maatregelen invulling wordt gegeven aan de verplichting om passende maatregelen te treffen die zijn gericht op het realiseren van een daling van de stikstofdepositie binnen een afzienbare termijn, zoals bedoeld in de Logtsebaan-uitspraak en de daarop voortbouwende rechtspraak. Deze maatregelen dragen bij aan het terugdringen van de stikstofbelasting op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden en zijn gericht op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de betrokken natuurwaarden.

2.6.1 artikel 5.40, lid 2, onder b Ow.

Ten aanzien van uw verzoek om op grond van artikel 5.40, lid 2, onder b, Ow de vergunning in te trekken, overwegen wij het volgende. Op grond van artikel 5.40, tweede lid, onder b, van de Ow kan een omgevingsvergunning voor (o.a.) een Natura 2000-activiteit worden ingetrokken als gedurende een jaar of een in de vergunning bepaalde langere termijn geen activiteiten zijn verricht met gebruikmaking van de vergunning. Voor het toepassen van dit artikel komt beoordelingsruimte toe aan het bevoegd gezag. Wij kunnen ervoor kiezen om op grond van dit artikel een omgevingsvergunning (deels) in te trekken, maar dit betreft geen verplichting.

In dit geval hebben wij het natuurbelang afgewogen tegenover het bedrijfsbelang. Het natuurbelang hebben wij hierboven reeds inzichtelijk gemaakt. Daarbij hebben wij uitgewerkt welke passende maatregelen wij treffen ten behoeve van het natuurbelang en dit afgezet tegen de depositiebijdrage van de vergunde situatie van Haspel 121. Wij hebben in dat kader inzichtelijk

gemaakt dat de totale emissiereductie van al ingezet beleid vele malen groter is dan de vergunde situatie van Haspel 121. De verwachte extra reductie in de toekomstige jaren van al ingezet beleid is daarbovenop nog groter. Het effect van de genoemde maatregelen tegenover een intrekking op grond van artikel 5.40, lid 2, onder b, Ow, omdat de vergunning niet volledig benut wordt, zal bovendien relatief nog groter zijn. Het natuurbelang wordt slechts beperkt gediend door de gevraagde intrekking. Dit beperkte natuurbelang moet afgewogen worden tegen het bedrijfsbelang, dat erin bestaat om de bedrijfsvoering te kunnen voortzetten. Het behouden van bedrijfsruimte om ontwikkelingen (verder) te realiseren, maakt onderdeel uit van dit bedrijfsbelang. Het bedrijfsbelang om de bedrijfsvoering voort te kunnen zetten, weegt in dit geval zwaarder. Deze belangenafweging wordt ondersteund door de recente zienswijze van de gemeente Ermelo (d.d. 20 juli 2026). De gemeente wijst erop dat voor de locatie Haspel 99-129 een bestemmingsplan is vastgesteld dat voorziet in een grootschalige ruimtelijke kwaliteitsimpuls, waaronder de realisatie van 42 woningen. In dit bestemmingsplan (inclusief het herstelbesluit van 8 juli 2026) is expliciet geborgd dat de vigerende milieutoestemmingen en de natuurvergunning stapsgewijs worden ingetrokken naarmate de deelontwikkelingen worden gerealiseerd. Deze borging via voorwaardelijke verplichtingen in de planregels waarborgt dat de vergunde stikstofruimte definitief uit het systeem verdwijnt en de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet worden aangetast. Gelet op deze reeds vastgelegde planologische koppeling is een afzonderlijke, voorbarige intrekking van de natuurvergunning op dit moment niet noodzakelijk.

2.7 Zienswijze

U hebt op 3 augustus 2026 een zienswijze ingediend namens uw cliënten, de Coöperatie Mobilisation for the Environment U.A., de Stichting Mobilisation for the Environment en de Stichting Animal Rights. Hieronder vatten wij de argumenten in de zienswijze samen en gaan wij puntsgewijs op deze argumenten in.

2.8 Ontwerpbesluit berust ten onrechte niet op een deugdelijke belangenafweging

U heeft vastgesteld dat van de vergunning al aanzienlijke tijd geen gebruik wordt gemaakt. In onze belangenafweging hebben wij het belang van de vergunninghouder zwaarder laten wegen dan dat van de natuur, waarbij wij ons beroepen op voldoende andere maatregelen die wij hebben genomen. U bent van mening dat wij dit onvoldoende hebben gemotiveerd omdat wij niet hebben onderbouwd waarom de depositiebijdragen van de onderhavige activiteit buiten beschouwing kan worden gelaten. Daarnaast wijst u op onze stelling dat het bedrijfsbelang erin bestaat de bedrijfsvoering ongewijzigd te kunnen voortzetten, terwijl de vergunde activiteit niet meer wordt verricht en er dus geen sprake kan zijn van ongewijzigde voortzetting van de bedrijfsvoering. U acht het belang van de vergunninghouder om in de toekomst ontwikkelingen te kunnen realiseren louter hypothetisch en bent van oordeel dat een hypothetisch belang niet zwaarder kan wegen dan het belang van de natuur.

U stelt dat het verdwijnen van deze latente ruimte een essentieel onderdeel van de passende maatregel is, omdat hiermee wordt voorkomen dat de depositie in de toekomst alsnog toeneemt tot

Datum

18 augustus 2026

Zaaknummer

2024-007999

Blad

12 van 16

het eerder vergunde niveau. Door de volledige vergunning te salderen of in te trekken, wordt de maximale planologische en milieurechtelijke druk op de natuur definitief weggenomen.

Reactie

Artikel 5.40, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet (Ow) geeft het college de bevoegdheid om een vergunning geheel of gedeeltelijk in te trekken als de activiteiten gedurende één jaar (of de in de vergunning bepaalde termijn) niet zijn uitgevoerd. Dit is echter een discretionaire bevoegdheid ("kan"), geen plicht. Bij de uitoefening van deze bevoegdheid moet een evenredige belangenafweging plaatsvinden. Het college stelt zich op het standpunt dat het bedrijfsbelang bij het behoud van de vigerende vergunning in dit specifieke geval zwaarder weegt dan het natuurbelang dat gediend wordt bij intrekking.

Het natuurbelang hebben wij hierboven reeds inzichtelijk gemaakt. Daarbij hebben wij uitgewerkt welke passende maatregelen wij treffen ten behoeve van het natuurbelang en dit afgezet tegen de depositiebijdrage van de vergunde situatie. Wij hebben in dat kader inzichtelijk gemaakt dat de totale emissiereductie van al ingezet beleid vele malen groter is dan de vergunde situatie van de Haspel 121. Voor de toekomstjaren (2025 en daarna) zou een totale emissiereductie te verwachten zijn van de onderzochte maatregelen van circa 2.200 keer de vergunde situatie van Haspel 121. Het natuurbelang wordt daarom slechts beperkt gediend door de gevraagde gedeeltelijke intrekking.

Voor de rechtszekerheid van de vergunninghouder is het van belang dat deze zijn vergunde rechten kan behouden voor de toekomstige investeringen, mits de passende maatregelen ter bescherming van de natuur elders of generiek worden geborgd. Het exact kwantificeren van de latente ruimte is voor deze principiële belangenafweging niet noodzakelijk, aangezien het college de keuze baseert op de bescherming van de economische continuïteit versus de effectiviteit van andere (reeds ingezette) stikstofreducerende maatregelen.

U wijst er terecht op dat wij in het ontwerpbesluit hebben aangegeven dat het belang van de vergunninghouder erin bestaat de bedrijfsvoering ongewijzigd voort te zetten, terwijl dit niet mogelijk is, aangezien de vergunde activiteit niet meer wordt verricht. Daarom hebben wij in het definitieve besluit het woord "ongewijzigd" weggelaten.

U noemt het door ons benoemde bedrijfsbelang louter hypothetisch. Dit is een onjuiste voorstelling van zaken. Het belang om in de toekomst activiteiten te kunnen verrichten is in zichzelf niet hypothetisch, ook als nog niet bekend is of er in de toekomst activiteiten zullen worden verricht.

2.9 Intrekking nodig ter uitvoering van artikel 6 tweede lid van de Hrl

2.9.1 Benodigde depositiedaling niet aangegeven

U stelt dat, als wij afzien van intrekking van deze vergunning, wij wel verplicht zijn te motiveren welke depositiedaling nodig is, binnen welke termijn die gerealiseerd moet worden en waarom de maatregelen waarop het college zich beroept die waarborgen.

U stelt dat wij weliswaar vaststellen dat de maatregelenpakketten meer reductie opleveren dan intrekking van deze vergunning, maar geen onderbouwing geven dat met deze pakketten de noodzakelijke daling wordt bereikt.

Reactie

Wij erkennen dat we de plicht hebben tot het inzichtelijk maken van de totale daling op gebiedsniveau en de toereikendheid van maatregelen in het kader van het verslechteringsverbod. Echter, dit leidt niet tot wijziging van ons besluit tot weigering van de intrekking van de Wnb-vergunning van Haspel 121. Deze inzichtelijkheid wordt geborgd binnen de gebiedsprogramma's die gericht zijn op het structureel herstellen van de stikstofgevoelige gebieden en voldoen aan de eisen van additionaliteit.

Hoewel de noodzakelijke daling nader moet worden gespecificeerd in de gebiedsprogramma's, is dit gebrek aan gedetailleerde uitwerking geen zelfstandige en toereikende grond om de intrekking van deze specifieke natuurvergunning te eisen. De beoordeling tot intrekking van een Wnb-vergunning op grond van artikel 5.4 Wnb richt zich op de aantoonbare bijdrage van de vergunde activiteit aan de verslechtering.

In de rechtspraak van de Afdeling over additionaliteit is bepaald dat wij kunnen verwijzen naar een pakket van maatregelen of een programma in uitvoering op voorwaarde dat het voldoet aan de onderstaande voorwaarden (rechtsoverweging 28.2 van de PAS-uitspraak):

- Het is gericht op een daling van stikstofdepositie.
- Het gaat zo nodig vergezeld van een monitoring van de uitvoering en effecten daarvan.
- Het voorziet in een bijsturing of een aanvulling indien nodig.

2.9.2 Genoemde maatregelen onvoldoende zeker

U acht de maatregelen die genoemd worden onvoldoende zeker. Het zijn maatregelen waarvan de relevantie voor de stikstofproblematiek onduidelijk is, waarvan de effecten vanaf 2025 onvoldoende vaststaan. Wat bijv. de LBV betreft: de gegevens dat zich veel potentiële deelnemers hebben teruggetrokken lijken niet te rijmen met de cijfers in paragraaf 2.4.1. van het OB, en er is geen onderbouwing voor de ervaringscijfers waarop het college zich beroept.

Reactie

De achtergrondrapportage bij het OB gaat ervan uit dat er 272 bedrijven zullen deelnemen. Dit is een realistische inschatting. Op het moment dat dit besluit wordt genomen zijn er 230 intrekkingen afgerond en lopen er nog 38 intrekkingaanvragen bij de provincie Gelderland. Er worden nog wekelijks nieuwe intrekkingaanvragen ingediend.

2.9.3 Effect van de genoemde maatregelen onvoldoende

U constateert dat het verwachte resultaat van de LBV/LBV+-regeling waarvan wij uitgaan veel kleiner is dan wat nodig is, namelijk slechts 10% van de totale reductiedoelstelling van de provincie. Uit de NDA blijkt dat voor veel habitats en soorten in de Veluwe een ‘nee, tenzij-conclusie’ geldt. Het ontbreken van een gebiedsspecifieke beoordeling maakt dat het niet aannemelijk is dat het maatregelenpakket voldoende effect sorteert. In bijlage 3 van het achtergronddocument blijven 15 van de 17 habitattypen in de Veluwe zwaar overschreden. Er kan niet worden volstaan met een algemene daling, maar de depositie moet ten minste worden teruggebracht tot beneden de KDW.

Reactie

Als er geen zicht is op de uitvoering van andere stikstofdepositiereducerende maatregelen binnen afzienbare termijn, dan komt de intrekking of een wijziging van de natuurvergunning nadrukkelijk in beeld, waarbij ook de intrekking of wijziging van één of meer andere natuurvergunningen in de afweging kan worden betrokken. Dat geldt in het bijzonder als dergelijke intrekking(en) of wijziging(en) wel binnen afzienbare termijn tot een relevante verbetering kan of kunnen leiden, aldus de Afdeling.

Wij hebben in ons besluit aangegeven welke maatregelen er zijn en worden genomen om invulling te geven aan artikel 6, tweede lid van de Habitatrichtlijn. Deze maatregelen leiden tot een blijvende daling. Wij hebben in dat kader ook inzichtelijk gemaakt dat de totale emissiereductie van al ingezet beleid vele malen groter is dan de vergunde situatie van Haspel 121, zoals wij ook al hebben aangegeven in de paragraaf 2.8.

Uit de Logtsebaan-uitspraak (ECLI:NL:RVS:2021:71) volgt dat wij beoordelingsruimte hebben ten aanzien van de keuze van de passende maatregelen die nodig zijn om verslechtingen en verstoringen met significante gevolgen voor natuurwaarden te voorkomen. Wij hebben met dit besluit inzichtelijk gemaakt op welke wijze wij invulling geven aan deze beoordelingsruimte. De intrekking van deze vergunning komt niet in beeld als passende maatregel, omdat wij andere maatregelen treffen.

Het feit dat de KDW in 2030 voor alle habitattypen nog niet volledig wordt gehaald, is een gegeven. Dit betekent echter niet dat het pakket aan maatregelen ontoereikend is om aan de juridische plicht tot structureel herstel en het tegengaan van verslechtering te voldoen, noch dat dit leidt tot de noodzaak tot intrekking van de individuele vergunning.

2.9.4 Geen rekening gehouden met latente ruimte

U stelt dat wij in de berekeningen in de achtergrondrapportage rekening hadden moeten houden met het feit dat de gemiddelde vergunning voor 30 à 40 % onderbenut is. Wij hadden naar uw oordeel niet moeten uitgaan van de volledig vergunde emissies van de bedrijven die gestopt zijn.

Reactie

Juridisch gezien is dit niet het juiste uitgangspunt. Bij de beoordeling van de intrekking van een vergunning (of het afzien daarvan) is de vigerende vergunde situatie het referentiekader.

De provincie moet uitgaan van de juridisch vastgelegde rechten en niet van speculatieve inschattingen over feitelijk gebruik.

Daarnaast is uw stelling dat er in de praktijk 30-40% latente ruimte aanwezig zou zijn, een algemene aanname die door u voor deze specifieke inrichting op geen enkele wijze feitelijk is onderbouwd. De provincie hanteert in haar systematiek een gedegen uitgangspunt van 30% voor latente ruimte, zoals ook verwerkt in de beleidsregel intern salderen. Nu u geen specifiek bewijs of onderbouwing levert waaruit blijkt dat in dit concrete geval sprake is van een hogere latente ruimte, ziet de provincie geen aanleiding om af te wijken van de gehanteerde rekenmethodiek.

Wanneer een bedrijf stopt via de LBV+, wordt de gehele vergunning ingetrokken. Hiermee verdwijnt niet alleen de feitelijke emissie, maar ook de latente ruimte (de juridische ruimte om uit te breiden tot het vergunde niveau).

2.9.5 Korte afstand tot de Veluwe

U wijst erop dat Haspel 121 op slechts 50 meter afstand van de Veluwe ligt en dat intrekking van de vergunning geheel in lijn zou zijn met ons eigen voorgenomen beleid.

Reactie

U spreekt hier terecht over *voorgenomen* beleid. Wij zijn bezig met het ontwikkelen van een veelomvattend programma, waarin de positie van bedrijven binnen de 500 meter randzone een belangrijk aandachtspunt is. Het gaat niet aan om vooruitlopend hierop de vergunning van een individueel bedrijf in te trekken.

2.10 Conclusie

De beantwoording van uw zienswijze vormt geen aanleiding voor ons om het voorgenomen besluit te wijzigen. Ons definitieve besluit luidt als volgt:

We gaan niet over tot het intrekken van de op 8 augustus 2013 verleende vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 met zaaknummer 2013-006930 op grond van 8.103, lid 1, van het Bkl in samenhang met artikel 5.40, lid 2, aanhef en onder a of b.

Datum

18 augustus 2026

Zaaknummer

2024-007999

Blad

16 van 16

Vragen?

Indien u vragen heeft over of naar aanleiding van dit besluit, dan kunt u zich wenden tot post@gelderland.nl. We verzoeken u hierbij het zaaknummer dat bovenaan deze brief staat, te vermelden.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Kim Heij
Plaatsvervangend teammanager Vergunningverlening

Beroep

Belanghebbenden en indieners van zienswijzen kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Voor het behandelen van een beroep en een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

Bijlagen

- Vergunning Natuurbeschermingswet 1998 d.d. 8 augustus 2013, zaaknummer 2013-006930
- Indicatieve AERIUS-berekening vergunde situatie d.d. 9 december 2024 met kenmerk RxNwcaXpLUfh
- Achtergronddocument bij besluit Haspel 121 te Ermelo d.d. 28 mei 2026